

Како је БиХ могућа?

Пише: Ненад Кеџмановић
петак, 04 фебруар 2011 15:48

(Прес за РС. 01.02.2011.)

Прије неколико година објавио сам књигу о кључним политичким феноменима, односима и процесима у БиХ уочи рата, током рата и после рата 92-95. На корицама је писало „Немогућа држава“. Неки читаоци су овај наслов схватили буквално, па су ме, очарани или разочарани, питали да ли сам увјерен да је БиХ немогућа као држава. Наравно, теоретски је све могуће, а када је ријеч о политици, освједочили смо се током минуле двије деценије, практично ништа није немогуће. Тако сам остао дужан одговор како је можда, ипак, могућа.

Најприје ваља констатовати да бивша централна југословенска република и сада на неки начин постоји, ако ништа због тога што је окружена државним границама Хрватске, Србије и Црне Горе. Као држава она је то више по међународном признању и Дејтонском споразуму него према стварном стању, односно пристанку три народа и већине становника који у њој живе. Има вањски, али не и унутрашњи суверенитет, па је свијет намеће као геополитичку нужност која се одржава бесконачним протекторатом. Да би постала више од тога, препрека су, парадоксално, управо они који то бар декларативно највише желе. Шта би, дакле, представници бошњачког народа требало да промијене у својој политици да би почели преговори о одрживој држави?

На првом мјесту, морали би да схвате да ни држава уопште, па ни БиХ посебно, није нека метафизичка творевина независна од воље људи који у њој живе и који је могу и створити и разорити. Теза да „ко год не прихвата државу БиХ може једино да одсели из ње“, а коју често рабе бошњачки политичари, теоретичари и новинари, упућује управо на у науци одавно превазиђено идеалистичко поимање државе.

Друго, морали би да престану да себе доживљавају и представљају као темељни народ (старинце), а друга два као гостујуће (туђинце). Историјске чињенице говоре не само да је и српско-православна и хрватско-католичка популација у БиХ домицилна него и да је континуитет босанске државности у средњем вијеку прекинут управо исламизацијом, која ће постати културни основ много каснијег формирања бошњачке нације.

Треће, морали би да одустану од конструкције о савременој БиХ као грађанском

Како је БиХ могућа?

Пише: Ненад Кеџмановић
петак, 04 фебруар 2011 15:48

друштву. У конкретно историјским условима данашње БиХ то практично значи негирање три народа који постоје и измишљање грађана који не постоје. Фиктивно грађанство треба само да послужи изборима по систему један човјек – један глас, односно доминацији релативно већинског бошњачког народа.

Четврто, било би вријеме да обуставе већ одавно бесмислену реторику о повратку избјеглица. Више од деценију и по након завршетка рата избјегличка имовина у БиХ је не само враћена него и продата или замијењена. Већина породица које су одавно започеле нови живот на безбједнијем мјесту, нити желе да се врате, нити тамо имају кров на главом, нити им неко гарантује посао. А број избјеглица је подједнак у оба ентитета.

Пето, морали би да се ослободе од стереотипа о себи као невиним жртвама двоструке агресије. Нема више ни Туђмана ни Милошевића, Хрватска и Србија су признале БиХ, ратни злочини на обје стране су индивидуално санкционисани, али „босански Срби“ и данас непоколебљиво бране један ентитет, а „херцеговачки Хрвати“ се ево упорно боре за трећи ентитет. Бошњачка политика и даље има само једно објашњење: четници и усташе.

Шесто, бошњачка политика би морала да разумије двоструку лојалност коју Срби и Хрвати дијеле између БиХ и већине својих сународника у сусједним државама. Те „специјалне везе“, које је признала и међународна заједница представљају друштвено-историјску реалност и не зависе од тога ко је на власти у Бањалуци и Београду, или у западном Мостару и Загребу. А аналогна је политичким емоцијама Санџаклија према Сарајеву.

Седмо, вријеме је да схвате да инострана медијско-дипломатска солидарност са најслабијом страном током грађанског рата није значила ни трајну ни безусловну благонаклоност свијета према бошњачкој политици. Напротив, бошњачки дио БиХ је још у оно вријеме идентифициран ван као сигурна кућа за милитантне исламске интербригадисте, а последице 11. септембра 2001. и као њихова транзитна станица ка Западу.

Осмо, већ би морали да постану свјесни да су „бонска овлашћења“, „распакивање Дејтона“, „Дејтон II“, „продужавање мандата ОХР-а“, или било какво друго међународно наметање рјешења за БиХ искључиво по њиховој мјери, скинути са дневног реда. На столу је остао само Дејтонски мировни споразум, око кога су се, што вољно што

Како је БиХ могућа?

Пише: Ненад Кеџмановић
петак, 04 фебруар 2011 15:48

невољно, сагласиле све три стране крајем 1995. године.

Девето, крајњи је час да престану да узалуд у помоћ призивају Американце, Турке, Европљане, Свјетску исламску конференцију и Социјалдемократску интернационалну, те да оптужују Јосиповића и Тадића. Реално им је једино преостало да на равноправне преговоре позову омражене Додика и Човића, јер су их за своје легитимне представнике демократски изабрали у Републици Српској и „Херцег-Босни“, већина Срба и Хрвата.

То би биле само неке елементарне полазне претпоставке за нормалан и функционалан двоентитетски и тронационални разговор о „нормалној и функционалној држави“. Уколико бошњачка елита није спремна да их прихвати, БиХ ће на двадесети рођендан свога државног провизори ја убрзано кренути ка распаду. Срби имају ентитет, а Хрвати ће до краја године добити (полу)енти тет и подједнако немају баш никаквог интереса да остану чак и у (кон)федерацији са арогантним и агресивним комшијама. Али, пошто су већ увидјели да не могу добити унитарну БиХ, Бошњаци испотиха, заправо, и прижељкују разлаз.